

ישיבת הכתל

Yeshivat Hakotel

שע"י מרכז ישיבות בני עקיבא (ע"ה)

לבניינה של תורה - ראש הישיבה מוסר המלחמה

1. אורות המלחמה סעיף ב'

אנו מסתכלים בדורות הראשונים, המספרים בתורה, בנביאים ובכתובים, אותם הדורות שהיו עסוקים במלחמה - והם הם הגדולים שאנו מתחסיים אליהם בידידות וגדלת-קדש. הננו מבינים, שהזיק הנשקמתי הוא היסוד: אותו מעמד-העולם, שהלך במרוצתו אז, שהיתה המלחמה כל-כך נחוצה בו, הוא גרם להופיע את אלה הנשמות, שהרגשתן הפנימית בתוך שלם היתה. מלחמת קיומם, קיום האמה, מלחמת ד' היתה בהפכה פנימית. עיזים היו ברוחם וידעו בעמק החשך לבחר בטוב ולסור מן הרע, "גם פי אלף בגיא צלמנות לא אירא רע". כשאנו מתבוננים אליהם, הננו, בכל ההופעה הרוחנית שאנו כל-כך שוקקים לה, משתוקקים לאמוצם, לכח החיים החטוב והגבוש, האיתן והמוצק, ששכן בקרבם, ומתוך תשוקה זו, כחנו הרוחני מתאמץ וכח גבירתנו מתעדרן, ואותן הנשמות התזקות חוזרות לחיות בנו כימי עולם.

2. חזו"א אמונה וביטחון סעי' א'-ג'

א.

חובות המוסריות המה לפעמים גוף אחד עם פסקי ההלכה, וההלכה היא המכרעת את האסור ואת המותר של תורת המוסר. כיון, אמרו צ"ב כ"א צ"י דצמלמדי תינוקות אין עונה של פסקת לחיותי, הרי שיש צעיר מלמדים מחפנסיים מעמלם ולפחאוס צאו מלמדים אחרים מעיר אחרת, וכטבע בני אדם אינם שצעים רצון מהישנות, קפלו כלם על האורחים החדשים ומלמדי העיר נזקו.

במקופחים פשעו שנחתם בלצם על הרודפים החדשים, ומשנחת הלצ ילאו לצקש עליהם תואנות מומים ועלילות, ולמדו לשונם דצר רע עליהם, ומרעה אל רעה ילאו להוילא דנת שוא ולעורר רחמי בני העיר נגד האכזריות של הצאים החדשים, עד שהוסיפו בקטעות ומריצות ולעמים גוקמים צהם נקמות כאשר חמלא ידם.

בנה כל מעשיהם היו מנוקים מכל חטא ואון לוא היתה ההלכה כמותם שיכולים לעכב על החדשים, והחדשים היו החוטאים צנפשותם למרות נגד ההלכה שנאמרה למשה רצנו ע"ה צסיני, אין כאן איסור מחלוקת ולא איסור לשון הרע ולא שנאת חנם, ויש כאן מלחמת מלוא לכעמיד הדת על חלה.

אצל עכשו שההלכה הכריעה דקנחת סופרים תרצה חכמה, ויסוד כזה נעלה מחיותא דאנשים פרעיים, בנה האורחים הצאים עשו כהלכה

והקמים כנגדם שופכים דם נקיים, וכששונאים אותם בלב עוזרים על
לא תשנה אחיך, כשמדברים עליהם רע עוזרים על איסור להייר, כשמקבילים
קהלות לקטעות עוזרים על לא תהי כקרת, כשנוקמים בהם בעדד
הענה עוזרים משום לא תקום.

וכשאמרו בגמ' צ"ב שם ומודה ר"י במקרי דרדקי דלא מלי מעכב
נכללה בהלכה זו הרבה הלכות מוסריות אשר תפגנה מתולדות ההלכה.

ב.

מחובות המוסריות שיטחול האדם לעטף בלבבו את העיקר הגדול
הזה, שכל מקרה אשר הוא נפגש עם רעהו צריך לסקול צלם ההלכה
לדעת מי הוא הרודף ומי הוא הנרדף, והלא לימוד המוסר מנחיל
אהבה והמלה להנרדף, וחמת מררות להרודף, ומה נוראה היא הממשלה
ורבת הפוקה להיות מן המחליפים את הרודף לנרדף יאת הנרדף
לרודף, ואשר לדעת אמתתו אין מקום זולת בספרי הפוסקים אשר מסרום
לנו מזקי תכל רבותנו ז"ל.

ג.

ומי שלא הוקצע בלבו היסוד הזה, לא יועילנו רב לקחו ואמן
שקידתו לקנות מדות מתוקנות, כי בהפגשו בתענומות עם רעהו בעת
יהרץ משפטו כנטייתו העצמית, ואף אם כן מתוקנות לא יתאימו
לעתים קרובות עם ההלכה השמימית, ואם יסוד משפטו יהי מעוות,
כל תולדותיו תתחייבנה להיות ילדי זרים וחצר משחיתים, כוי כי יזעק
מקרי דרדקי דבמתא לפניו יתי הילגני מרודפי כי אמנו וגו', ומן השמים
בת קול תענהו, כוי על עושים מעשו זמרי ומנקשים שכר כפנתם, הלא
אתה הוא הרודף, הלא אתה הוא שאיך נושא פנים לתורה, הלא כתנתי
בתורתך דמקרי דרדקי לא מלי לעכב.

3. רמב"ם הלכות מלכים פ"ז, הט"ז

ומאחר שיכנס בקשרי המלחמה
ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל
יחוד השם הוא עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא
יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא
ימחה וזכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה. וכל
המתחיל לחשוב ולהרהר במלחמה ומבהיל עצמו עובר
בלא תעשה. שנאמר אל ירך לבבכם אל תיראו ואל
תחפזו ואל תערצו מפניהם. ולא עוד אלא שכל דמי
ישראל תלויין בצוארו. ואם לא נצח ולא עשה מלחמה
בכל לבו ובכל נפשו. הרי זה כמי ששפך דמי הבל.
שנאמר ולא ימס את לבב אחיו כלבבו. והרי מפורש
בקבלה ארור עושה מלאכת ה' רמיה וארור מונע חרבו
מדם. וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו
לקדש את השם בלבד. מוכמת לו שלא ימצא נזק ולא
תגיעהו רעה. ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו
ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא. שנאמר כי
עשה יעשה ה' לאדוני בית נאמן כי מלחמות ה' אדוני
נלחם ורעה לא תמצא בך וגו' והיתה נפש אדוני צרורה
בצרור החיים את ה' אלהיך: